

ZAKON

O PORAČUNAVANJU FINANČNIH OBVEZNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA (ZPFOPIZ-1)

1. člen

S tem zakonom se urejajo osnove in način poračunavanja finančnih obveznosti Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: obveznosti države) za izplačevanje pokojnin in drugih prejemkov upravičenkam in upravičencem (v nadaljnjem besedilu: upravičencem), določenim v prvem odstavku 161. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 63/13 –ZIUPTDSV, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B in 95/14 – ZUJF-C; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) in drugem odstavku 17. člena Ustavnega zakona za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 1/91-I, 45/94-I in 11/14 – popr.; v nadaljnjem besedilu: UZITUL) Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod) in Skladu obrtnikov in podjetnikov (v nadaljnjem besedilu: sklad obrtnikov).

2. člen

Obveznost države zavodu za upravičence iz prve in osemnajste do petindvajsete alineje prvega odstavka 161. člena ZPIZ-2 je:

- celoten znesek pokojnine upravičenca, priznane po posebnih predpisih, ki ne izpolnjuje pogojev za pridobitev pravice do pokojnine po splošnih predpisih;
- celoten znesek pokojnine upravičenca, ki brez upoštevanja pokojninske dobe, dopolnjene po posebnih predpisih, ne bi izpolnjeval pogojev zahtevane pokojninske oziroma zavarovalne dobe za pridobitev pravice do pokojnine po splošnih predpisih;
- razlika med pokojnino, ki se izplačuje upravičencu, odmerjeno z upoštevanjem posebnih predpisov oziroma z upoštevanjem pokojninske dobe, dopolnjene po posebnih predpisih, in pokojnino, ki bi se mu izplačevala, če bi bila odmerjena po splošnih predpisih;
- razlika med pokojnino, ki se izplačuje kmetu – borcu NOV po Zakonu o starostnem zavarovanju kmetov (Uradni list SRS, št. 13/72, 26/73, 45/73, 29/75, 14/77, 30/79, 1/82 – odl. US in 27/83) in pokojnino po navedenem zakonu, če statusa borca ne bi imel.

3. člen

(1) Obveznost države zavodu za upravičence iz druge do osme, dvanajste, trinajste in šestindvajsete alineje prvega odstavka 161. člena ZPIZ-2 je razlika med pokojnino, ki se izplačuje upravičencu in pokojnino, ki bi se mu izplačevala, če bi bila odmerjena brez upoštevanja pokojninske dobe, za katero niso bili plačani prispevki.

(2) Obveznost države zavodu za upravičence, ki so pridobili pravico do pokojnine z upoštevanjem dodane dobe za čas vključenosti v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje oziroma poklicno zavarovanje, je celoten znesek pokojnine, dokler upravičenec ne izpolni pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po splošnih predpisih.

(3) Obveznost države zavodu za upravičence, ki so pridobili pravico do poklicne pokojnine po prvem odstavku 204. člena ZPIZ-2 in skladno z drugim odstavkom 204. člena

ZPIZ-2 uveljavljajo pravico do pokojnine, ki se odmeri v višini starostne pokojnine, kot bi jim bila priznana na dan uveljavitve pokojnine po tem odstavku, če bi izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine po izteku obdobja, določenega za prejemanje poklicne pokojnine, je celoten znesek pokojnine, dokler upravičenec ne izpolni pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po splošnih predpisih.

4. člen

Obveznost države zavodu za upravičenca do pokojnine, priznane ob upoštevanju obdobja pokojninske dobe, za katere so bili obračunani, vendar neplačani prispevki za čas, ko je bil do 31. decembra 1999 zaposlen v invalidskih podjetjih, za katera so bili prispevki obračunani in vplačani na poseben račun pri delodajalcih, ki so jih bili dolžni uporabiti za materialni razvoj invalidskega podjetja, je sorazmerni del pokojnine.

5. člen

(1) Obveznost države zavodu so izplačila prejemkov upravičencem iz desete in štirinajste do sedemnajste alineje prvega odstavka 161. člena ZPIZ-2.

(2) Obveznost države zavodu za upravičence iz enajste alineje prvega odstavka 161. člena ZPIZ-2 je del pokojnine v višini razlike med pokojnino, ki bi bila zavarovanki oziroma zavarovancu (v nadaljnjem besedilu: zavarovancu) odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo od njegove dejanske pokojninske osnove in izplačanim zneskom pokojnine.

6. člen

(1) Osnova za obračun obveznosti države zavodu so določeni prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in sicer:

- obračunani neplačani prispevki po 74. členu Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2 in 98/14);
- prispevki zavarovanca in delodajalca za upravičence do starševskega dodatka;
- prispevki delodajalca za kmete in člane kmečkih gospodarstev, ki so obvezno oziroma prostovoljno vključeni v pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
- prispevki zavarovanca in delodajalca za kmete in člane kmečkih gospodarstev, ki jim je bil prispevek zmanjšan ali odpisan po Zakonu o pogojih, pod katerimi se kmetom zmanjšani ali odpisani prispevki štejejo za plačane (Uradni list RS, št. 48/92 in 21/95; v nadaljnjem besedilu: ZPKZ);
- del prispevkov zavarovanca in delodajalca za samozaposlene zavarovance v prvih 24 mesecih poslovanja po prvem vpisu v poslovni register ali v drug register oziroma evidenco, ki je predpisana za določeno dejavnost;
- del prispevkov delodajalca iz 156. člena in prvega odstavka 157. člena ZPIZ-2;
- prispevki zavarovanca oziroma delodajalca za zavarovance, ki so na podlagi določb predpisov upravičeni do oprostitve, zmanjšanja ali vračila prispevkov.

(2) Obveznost države zavodu iz prve alineje prvega odstavka tega člena se določi v višini oproščenih prispevkov zavarovanca in delodajalca, ki se obračunajo za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje skladno z zakonom, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov.

(3) Obveznost države zavodu iz druge alineje prvega odstavka tega člena se določi v višini prispevka zavarovanca in delodajalca, ki se obračuna od osnove, od katere so bili zavarovani.

(4) Obveznost države zavodu iz tretje alineje prvega odstavka tega člena se določi v višini prispevka delodajalca za kmete in člane kmečkih gospodarstev, ki se obračuna od osnove, na podlagi katere so zavarovani.

(5) Obveznost države zavodu iz četrte alineje prvega odstavka tega člena se določi v višini prispevkov zavarovanca in delodajalca za kmete in člane kmečkih gospodarstev, ki jim je bil prispevek zmanjšan ali odpisan po določbah ZPKZ.

(6) Obveznost države zavodu iz pete alineje prvega odstavka tega člena se določi v višini dela prispevkov zavarovanca in delodajalca za samozaposlene zavarovance v prvih 24 mesecih poslovanja po prvem vpisu v poslovni register ali v drug register oziroma evidenco, ki je predpisana za določeno dejavnost.

(7) Obveznost države zavodu iz šeste alineje prvega odstavka tega člena se določi v višini dela prispevkov delodajalca za starejše delavce v skladu z 156. členom ZPIZ-2 in dela prispevkov delodajalcev za prvo zaposlitev v skladu z 157. členom ZPIZ-2.

(8) Obveznost države zavodu iz sedme alineje prvega odstavka tega člena se določi v višini oproščenega prispevka zavarovanca oziroma delodajalca.

7. člen

(1) Oseba, ki je bila na predlog organov Republike Slovenije izvoljena na funkcijo ali imenovana na delovno mesto v organe nekdanje SFRJ, ima pravico do dela pokojnine v skladu s tem členom.

(2) Del pokojnine iz prejšnjega odstavka se odmeri kot dodatek v višini razlike med osebno pokojnino, odmerjeno po veljavnih predpisih v Republiki Sloveniji ob upoštevanju dobe, dopolnjene pri organu SFRJ, ter seštevkom obeh osebnih pokojnin, priznanih po določbah 20., 21. in 22. člena Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Srbijo o socialnem zavarovanju, ki je bil ratificiran z Zakonom o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Srbijo o socialnem zavarovanju (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 5/10; v nadaljevanju: Sporazum).

(3) Osebna pokojnina, ki bi upravičencu pripadala po veljavnih predpisih v Republiki Sloveniji ob upoštevanju dobe dopolnjene pri organu SFRJ, se odmeri po predpisu, po katerem je uveljavljena pokojnina v Republiki Sloveniji, pri čemer se plače iz tega obdobja ne upoštevajo.

(4) Del pokojnine se prizna, če je pokojnina, ki bi upravičencu pripadala po veljavnih predpisih v Republiki Sloveniji ob upoštevanju dobe dopolnjene pri organu SFRJ, višja od seštevka obeh osebnih pokojnin, priznanih po določbah 20., 21. in 22. člena sporazuma. Pri odmeri dela pokojnine se upošteva mesečni znesek pokojnine, uveljavljene v Republiki Srbiji, ki je pripadal upravičencu na dan priznanja dela pokojnine.

(5) Podatke o upravičenih iz prvega odstavka tega člena in dobi, dopolnjeni pri organu SFRJ, pridobi Zavod od organa Republike Slovenije, na predlog katerega je bila oseba izvoljena na funkcijo ali imenovana na delovno mesto v organe nekdanje SFRJ.

(6) Zavod odmeri del pokojnine na podlagi vloge upravičenca od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve, vendar ne pred priznanjem pokojnin v obeh

državah. Del pokojnine po tem členu se prizna z dnem, s katerim se upravičencu odmeri pokojnina.

(7) Del pokojnine po tem členu lahko uveljavijo tudi upravičenci iz prvega odstavka tega člena, ki so pravico do obeh osebnih pokojnin po sporazumu pridobili pred uveljavitvijo tega zakona. Upravičencu se del pokojnine prizna z dnem, s katerim mu je bila priznana pokojnina po Sporazumu.

(8) Del pokojnine po tem členu se usklajuje tako kot pokojnina upravičenca, priznana po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v Republiki Sloveniji, in jo izplačuje Zavod.

(9) Obveznost Republike Slovenije do Zavoda predstavlja celoten znesek izplačanega dela pokojnine iz tega člena.

(10) Osebna pokojnina iz prvega odstavka tega člena je starostna, predčasna ali invalidska pokojnina.

8. člen

(1) Poleg obveznosti iz 2. do 7. člena tega zakona sta obveznost države tudi sorazmerni del stroškov delovanja zavoda, nastalih pri odmeri in izplačevanju pokojnin in drugih prejemkov, ki so obveznost države in sorazmerni del prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje, ki se plačujejo od pokojnin in drugih prejemkov, ki so obveznost države.

(2) Sorazmerna dela stroškov se pri obračunu obveznosti iz 2. do 7. člena tega zakona določita tako, da se:

- vsi stroški delovanja zavoda v obdobju, na katero se obračun nanaša, primerjajo s skupnim zneskom vseh pokojnin, ki jih je zavod izplačal v istem obdobju;
- vsi stroški prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje v obdobju, na katero se obračun nanaša, primerjajo s skupnim zneskom vseh pokojnin, ki jih je zavod izplačal v istem obdobju.

(3) Sorazmerna dela stroškov se pri obračunu obveznosti izrazita v odstotku.

9. člen

Obveznost države za zagotavljanje sredstev za izplačevanje pokojnin upravičencem iz triintridesete alineje prvega odstavka 161. člena ZPIZ-2 se ugotavlja na način, določen v 3., 4. oziroma 6. členu tega zakona.

10. člen

Obveznost države do zavoda je tudi znesek letnega dodatka in zneski drugih prejemkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, do katerih je upravičen upokojenec, čigar pokojnina je v celoti obveznost države.

11. člen

(1) Obveznost države skladu obrtnikov za člane sklada obrtnikov, ki so vstopili v zavarovanje pri skladu obrtnikov do 31. decembra 1982, iz štiriintridesete alineje prvega

odstavka 161. člena ZPIZ-2, je celoten znesek pokojnine, ki so jo pridobili pri skladu obrtnikov, vendar največ do zneska 26 % najnižje pokojninske osnove, določene po ZPIZ-2.

(2) Za vstop v zavarovanje pri skladu obrtnikov do 31. decembra 1982, se ne upošteva dokup pokojninske dobe pri skladu obrtnikov za obdobje pred 1. januarjem 1983.

(3) Sklad obrtnikov je za stroške izplačevanja pokojnin upravičen do sredstev v višini 1 % dejansko ugotovljene obveznosti države iz prvega odstavka tega člena.

12. člen

(1) Obveznost države iz prejšnjega člena do sklada obrtnikov traja, dokler član sklada obrtnikov ne uveljavi pravice do starostne, predčasne ali invalidske pokojnine po zakonu, ki ureja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(2) Sklad obrtnikov po uradni dolžnosti pri zavodu ugotovi, kdaj je član sklada obrtnikov uveljavil pravico do starostne, predčasne ali invalidske pokojnine po zakonu, ki ureja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

13. člen

(1) Obveznosti države do zavoda se poravnajo mesečno v obliki akontacije, najpoznejše do zadnjega delovnega dne v mesecu za tekoči mesec.

(2) Višina mesečne akontacije se določa na podlagi sprejetega letnega finančnega načrta zavoda.

(3) Obveznost države do zavoda za posamezno leto se ugotovi na podlagi letnega obračuna obveznosti, ki ga zavod predloži ministrstvu, pristojnemu za delo in ministrstvu, pristojnemu za finance, v 60 dneh po sprejetju letnega poročila.

(4) Če zavod ne prejme vseh podatkov, potrebnih za pripravo letnega obračuna za tekočo obveznost, te podatke vključi pri pripravi obračuna obveznosti za naslednje leto.

(5) Razlika med letnim obračunom in plačanimi akontacijami se poračuna po predložitvi obračuna v plačilnem roku določenem v zakonu, ki ureja izvrševanje državnega proračuna Republike Slovenije.

14. člen

(1) Obveznost države do sklada obrtnikov za posamezno leto se ugotovi na podlagi letnega obračuna obveznosti, ki ga sklad obrtnikov predloži ministrstvu, pristojnemu za delo in ministrstvu, pristojnemu za finance, v 60 dneh po sprejetju letnega poročila.

(2) Obveznost države do sklada obrtnikov za posamezno leto se poravna v plačilnem roku določenem v zakonu, ki ureja izvrševanje državnega proračuna Republike Slovenije, in sicer po predložitvi letnega obračuna obveznosti iz prejšnjega odstavka in podatkov o članih sklada obrtnikov iz drugega odstavka 12. člena, ki so uveljavili pravico do starostne, predčasne ali invalidske pokojnine po zakonu, ki ureja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

15. člen

- (1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravlja ministrstvo, pristojno za delo.
- (2) Nadzor se opravi enkrat letno, v roku 30 dni po predložitvi letnega obračuna obveznosti s strani Zavoda.
- (3) Zavod je ministrstvu, pristojnemu za delo, v času izvajanja nadzora dolžan zagotoviti delovne prostore, strokovni kader, informacijsko podporo ter dostop do vseh podatkov o upravičencih oziroma zavarovancih iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za katere se izvaja nadzor.
- (4) Nadzor se opravi za vse kategorije uživalcev pravic, ki nastanejo zaradi priznavanja ali odmere pravic pod posebnimi pogoji oziroma zaradi izpada prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, navedenih v 161. členu ZPIZ-2, in sicer za najmanj dva primera iz posamezne kategorije.
- (5) Ministrstvo, pristojno za delo, preverja namensko uporabo obračunanih prispevkov, ki se invalidskim podjetjem, skladno z ZPIZ-2, vplačajo na poseben račun pri delodajalcu, da bi se uporabila za materialni razvoj teh podjetij.
- (6) Zavod in sklad obrtnikov ob vsakem obračunu obveznosti predložita obrazce in dokumentacijo, v skladu s pravilnikom, ki ga izda minister, pristojen za delo.
- (7) V primeru, da se pri nadzoru ugotovijo nepravilnosti, morata zavod ali sklad obrtnikov v roku 30 dni po ugotovljeni nepravilnosti, ponovno predložiti letni obračun obveznosti.

16. člen

- (1) V primeru, da nastane pri izpolnjevanju obveznosti iz tega zakona med ministrstvom, pristojnim za delo in zavodom spor ali morebitna zamuda, oblikujeta ministrstvo, pristojno za delo in zavod skupno komisijo, v katero imenujeta po dva predstavnika. Člani komisije izvolijo predsednika.
- (2) Naloga komisije je, da iz podatkov ministrstva, pristojnega za delo in podatkov zavoda ugotovi dejansko stanje vrednosti izplačil, ki so obveznost države.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

17. člen

Minister, pristojen za delo, izda pravilnik iz šestega odstavka 15. člena tega zakona v roku dveh mesecev od uveljavitve tega zakona.

18. člen

- Z dnem, ko začne veljati ta zakon, prenehata veljati:
- Zakon o poračunavanju finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 81/2000 in 61/10 – ZSVarPre) in
 - Pravilnik o podatkih in evidencah za obračun finančnih obveznosti iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o obrazcih in dokumentaciji, ki se predloži obračunu obveznosti (Uradni list RS, št. 22/01 in 90/09), ki pa se uporablja do uveljavitve pravilnika iz šestega odstavka 15. člena tega zakona.

19. člen

Ne glede na določbo prejšnjega člena se pri ugotavljanju obveznosti države do zavoda in sklada obrtnikov za leto 2015 uporabljata Zakon o poračunavanju finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 81/00 in 61/10 – ZSVarPre) in Pravilnik o podatkih in evidencah za obračun finančnih obveznosti iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o obrazcih in dokumentaciji, ki se predloži obračunu obveznosti (Uradni list RS, št. 22/01 in 90/09).

20. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 411-05/15-24/15
Ljubljana, dne 26. januarja 2016
EPA 865-VII

Državni zbor
Republike Slovenije
dr. Milan Brglez l.r.